

SPIS TREŚCI

DROGA ŻYCIA; DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWA, POLITYCZNA I NAUKOWA	7
Lata młodości i studia	7
Wizytator Komisji Edukacji Narodowej i rektor Akademii Krakowskiej	12
Główny rzecznik i współtwórca Konstytucji 3 Maja	17
Współorganizator, członek rządu i przywódca lewicowych sił powstania 1794 r.	30
W więzieniu austriackim	43
Twórca organizacji studiów i programów Liceum Krzemienieckiego	51
Po raz ostatni polityk	55
PODSTAWOWE PROBLEMY MYŚLI SPOŁECZNO-FILOZOFICZNEJ POLSKIEGO OŚWIECENIA	62
CZŁOWIEK, SPOŁECZEŃSTWO I ŚWIAT W POGŁĄDACH KOŁŁATAJA	78
Koncepcja człowieka	78
Koncepcja społeczeństwa	85
Koncepcja świata	95
ZAŁOŻENIA ONTOLOGICZNE I GNOSEOLOGICZNE FILOZOFII KOŁŁATAJA. ICH INTERPRETACJA PRZEZ NIEKTÓRYCH AUTORÓW POLSKICH	101
Założenia ontologiczne	101
Założenia gnoseologiczne i metodologiczne	105
Czy poznanie świata jest możliwe?	105
Kryterium prawdy	113
Geneza nauki i przedmiotu filozofii	117
Miejsce Kołłątaja w polskiej myśli filozoficznej	122

WYBÓR PISM

H. KOŁŁATAJ — REFORMATÓR I TEORETYK WYCHOWANIA, IDEOLOG I DZIAŁACZ LEWICY SPOŁECZNEJ	
Z PRACY STAN OŚWIECENIA W POLSCE	129
21. Oprócz szkół akademickich żadne nie były pod dozorem zwierzchności krajowej	129
23. Szkoły główne	131
24. Szkoła Główna Krakowska	132

25. <i>Facultas Philosophica</i> co do nauk wyzwolonych	132
26. Co do umiejętności	133
Z PRACY PLAN STUDIÓW DLA WYDZIAŁU FILOZOFICZNEGO UNIWERSYTETU KRAKOWSKIEGO . . .	137
O naukowych dysputach akademików	137
O pismach publikować się mających	140
Z PRACY ZASADY WYCHOWANIA PUBLICZNEGO . .	141
§ I. Jaki zamiar rząd mieć może w ustanowieniu systematycznego dozoru nad edukacją krajową?	141
§ II. Kto takowy plan wypracować powinien?	142
§ III. Jaki najpierwszy jest materiał do założenia planu edukacji publicznej i dla czego?	143
§ IV. Na czym zależy duch <i>Ustawy Komisji Edukacyjnej</i> ?	144
§ V. Jak nie należy spuszczać z oka <i>Ustaw Komisji Edukacyjnej</i> , myśląc o nowym urzędzeniu edukacji	147
Z PRACY DO STANISŁAWA MAŁACHOWSKIEGO, REFERENDARZA KORONNEGO, MARSZAŁKA SEJMOWEGO I KONFEDERACJI GENERALNEJ ANONIMA LISTÓW KILKA	149
List dziewiąty	149
Nota b do listu dziewiątego	156
Z PRACY PRAWO POLITYCZNE NARODU POLSKIEGO CZYLI UKŁAD RZĄDU RZECZYPOSPOLITEJ	168
Z KORESPONDENCJI PRYWATNEJ	176
List do Benedykta Hulewicza	176

H. KOŁŁATAJ — KONCEPCJA CZŁOWIEKA, SPOŁECZEŃSTWA I ŚWIATA

Z PRACY PORZĄDEK FIZYCZNO-MORALNY	187
Rozdział I. O przyrodzeniu i jego prawach w ogólności	187
Rozdział V. Jak człowiek za pomocą czucia przychodzi do uznania swych potrzeb	193
Rozdział VI. Jak przyrodzenie opatrzyło człowieka, aby był zdolny zaspokoić swoje potrzeby	197
Rozdział VII. Okazanie prawdziwego źródła, z którego wypływają należytości i powinności człowieka	198
Rozdział VIII. O własności człowieka, uważanej w szczególności, i jak się zgadza z należytościami i powinnościami wszystkich ludzi	200

Z PRACY „POMYSŁY” DO DZIEŁA „PORZĄDEK FIZYCZNO-MORALNY”	205
Człowiek przez poznanie czym jest jedynie odkryć może prawa swoje	205
O społeczności przyrodzonej, ludziom nieuchronnie potrzebnej, z pierwszej umowy pochodzącej	206
Z PRACY ROZBIÓR KRYTYCZNY ZASAD HISTORII POCZĄTKOWEJ WSZYSTKICH LUDÓW	212
Rozprawa I. § I. O źródłach historii początkowej	212
Przypis 48 do Rozprawy II, części I	216
Rozprawa III. § IV. O przyczynach zdziczałości ludzi po potopie rozmnożonych	218
§ X. O naturze rządu teokratycznego; różnica między nim a religią; jego prawdziwa historia	220
H. KOLLATAJ — PRZEDMIOT NAUKI I FILOZOFII, ZAŁOŻENIA ONTOLOGICZNE I TEORIOPOZNAWCZE	
Z PRACY PORZĄDEK FIZYCZNO-MORALNY	222
Rozdział III. O środkach którymi dojść można do odkrycia należytości i powinności człowieka	222
Rozdział IV. O czuciu człowieka i o sile, która to czucie sprawuje	225
Z PRACY ROZBIÓR KRYTYCZNY ZASAD HISTORII POCZĄTKOWEJ WSZYSTKICH LUDÓW	227
Rozprawa I. § XIII. Jak potrzebna jest rzecz za- wadniać się około poszukiwania, zbioru i wy- jaśnienia historii początkowej	227
Rozprawa II. część I. § II. W tym jednak roz- biorze nie należy błąkać się za układami filo- zofów, lecz śledzić z pilnością dzieła przyro- dzenia w widocznych jego skutkach	230
Rozprawa VI. § I. O początku i dawności filo- zofii, o jej wielkich celach i dobroczynnych skutkach	232
§ II. Jak się tworzyła filozofia i przez jakie stopnie przechodziła do swej doskonałości?	235